

Sygn. akt IV KO 131/20

POSTANOWIENIE

Dnia 22 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński

w sprawie z zażalenia **U.A.**

na postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej w T. z dnia 31 sierpnia 2020 r., sygn. akt PR 4 Ds. [...] o umorzeniu śledztwa po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 22 grudnia 2020 r. wniosku Sądu Rejonowego w T. zawartego w postanowieniu z dnia 23 listopada 2020 r., sygn. akt II Kp [...] o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu, na podstawie art. 37 k.p.k.

postanowił:

nie uwzględnić wniosku.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w T., działając w oparciu o art. 37 k.p.k. zwrócił się o przekazanie sprawy z zażalenia U.A. na postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej w T. z dnia 31 sierpnia 2020 r., sygn. akt PR 4 Ds. [...] o umorzeniu śledztwa do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu, albowiem zdaniem tego Sądu, wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości.

Uzasadniając przedmiotowe wystąpienie Sąd Rejonowy podniósł, że skarżącą w sprawie jest posłanka na Sejm RP, zaś podejrzenie popełnienia przestępstwa dotyczy działania (zaniechania), jakiego dopuścić się mieli wysocy rangą urzędnicy administracji samorządowej. Objęte śledztwem czyny pozostają w bezpośrednim z pełnionymi przez nich

funkcjami publicznymi. W lokalnej społeczności mogą pojawić się opinie o wzajemnych powiązaniach władzy wykonawczej i sądowniczej, które mogłyby mieć wpływ na rzetelne, bezstronne rozpoznanie sprawy. Cała sprawa ma charakter medialny i wywołuje żywą dyskusję wśród mieszkańców T. i okolic.

W tej sytuacji wydanie przez lokalny sąd rozstrzygnięcia odmiennego od oczekiwań społecznych, które to oczekiwania ukształtowane są na podstawie publikacji medialnych, mogłoby zostać niewłaściwie odebrane i powodować wątpliwości co do obiektywnego rozpoznania sprawy, a więc mogłoby zagrozić dobru wymiaru sprawiedliwości. Powyższe świadczy o spełnieniu przesłanki określonej w art. 37 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wystąpienie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Przepis art. 37 k.p.k. ma charakter wyjątkowy, co oznacza, że odstępianie od zasady rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy może nastąpić tylko wówczas, gdy okoliczności sprawy wskazują, że w sądzie tym brak jest warunków do rozpoznania sprawy w sposób obiektywny, czy też istnieje możliwość zrodzenia się w opinii publicznej wątpliwości co do bezstronności wszystkich sędziów danego sądu. Przekonanie o braku możliwości do obiektywnego rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy oparte być powinno na przesłankach racjonalnych, nie zaś przypuszczeniach i założeniach o charakterze hipotetycznym.

Sąd Najwyższy wielokrotnie podkreślał, że autorytet wymiaru sprawiedliwości budowany jest, między innymi, poprzez niepodejmowanie przez sądy prób unikania rozpoznawania spraw trudnych, czy budzących zainteresowanie lokalnej społeczności. Sądy powinny dawać świadectwo tego, że są organami nieulegającymi jakimkolwiek pozaprawnym wpływom, wynikającym np. ze stanowiska, które zajmuje strona postępowania, czy przedmiotu sprawy, z różnych powodów istotnego dla większej grupy osób. To właśnie rzetelna i niezawisła postawa w toku postępowań stanowi istotny

element kształtowania pożądaných ocen o funkcjonowaniu wymiaru sprawiedliwości.

Analizując przedmiotowe wystąpienie Sąd Najwyższy uznał, że to właśnie uwzględnienie postulatu sądu terytorialnie właściwego, kolidowałoby z dobrem chronionym poprzez normę art. 37 k.p.k. Utrwałoby wszak, istniejące u części społeczeństwa przekonanie, że sądy są jednak podatne na pozaprocesowe wpływy, a tym samym nie są w stanie należycie wywiązywać się z zadań wynikających z Konstytucji RP i ustaw.

Podkreślić dodatkowo należało, że Sąd rozpoznający zażalenie na postanowienie prokuratora o umorzeniu śledztwa ocenia prawidłowość procedowania gospodarza postępowania przygotowawczego w powyższym zakresie, a nie kwestię odpowiedzialności osób wskazanych w zawiadomieniu. Z tego względu nie sposób przyjąć, że rozpoznanie zażalenia U.A. wiązałoby się z koniecznością merytorycznego „rozstrzygnięcia” w przedmiocie zarzutów w stosunku do konkretnej osoby, jakie sformułowano w zawiadomieniu. Także i w tym kontekście brak jest podstaw do przyjęcia podmiotowego powiązania czynu stanowiącego przedmiot zawiadomienia z działalnością Sądu właściwego i zagrożenia dla obiektywnego rozpoznania sprawy.

Powyższe rozważania należało podsumować przypomnieniem, że rolą art. 37 k.p.k. nie jest zastępowanie instytucji wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy z uwagi na istnienie okoliczności, które mogłyby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności (art. 41 § 1 k.p.k.), a w wypadku, w którym ze względu na wyłączenie sędziów rozpoznanie sprawy w danym sądzie okazałoby się niemożliwe - także regulacji art. 43 k.p.k.

Z tych powodów, orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.

